

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 25.02.2005
COM(2005)59 definitief

Ontwerp

INTERINSTITUTIONEEL AKKOORD

betreffende een kader voor Europese regelgevende agentschappen

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING

1. Context en doelstellingen

De Europese agentschappen zijn in opeenvolgende fasen opgericht om per geval in specifieke behoeften te voorzien. Ze zijn zeer uiteenlopend van aard. Het ontbreken van coördinatie en van een gemeenschappelijke regelgeving voor deze agentschappen kan leiden tot een gebrek aan transparantie en tot onduidelijkheid, en in ieder geval tot rechtsonzekerheid.

In haar Witboek over Europese governance⁽¹⁾ heeft de Commissie voorgesteld dat voor “regelgevende” agentschappen, die tot een betere tenuitvoerlegging en toepassing van de communautaire regelgeving bijdragen, een kaderregeling wordt uitgewerkt waarin de voorwaarden worden vastgesteld voor hun oprichting, werking en controle, overeenkomstig de beginselen inzake governance⁽²⁾.

Coherentie: Een horizontale aanpak beoogt de naleving van een reeks gemeenschappelijke minimumbeginselen en -regels voor de oprichting, werking en controle van de agentschappen. De deelname van de agentschappen aan de uitoefening van de uitvoerende macht dient coherent en evenwichtig te worden georganiseerd onder naleving van de eisen inzake eenheid en integriteit van deze macht op communautair niveau.

Doeltreffendheid: De geloofwaardigheid van de agentschappen berust grotendeels op hun doeltreffendheid. Zij moeten zodanig worden georganiseerd dat zij hun respectieve taken efficiënt kunnen vervullen. Het doeltreffendheidsbeginsel vereist met name dat de besluitvorming wordt vereenvoudigd, dat de kosten worden verlaagd en dat deze agentschappen over een zekere organisatorische, juridische en financiële autonomie beschikken.

Verantwoordingsplicht: Deze autonomie houdt in dat de agentschappen hun verantwoordelijkheid daadwerkelijk moeten uitoefenen. Om de legitimiteit van het communautaire optreden te versterken dienen de respectieve verantwoordelijkheden van de instellingen en agentschappen duidelijk te worden vastgesteld en afgebakend. Enerzijds moet bij het gebruikmaken van de diensten van een agentschap omzichtig te werk worden gegaan, uitgaande van een zo volledig en nauwgezet mogelijke effectenbeoordeling door de Commissie; anderzijds vereist het beginsel van de verantwoordingsplicht dat een duidelijk controlesysteem wordt gecreëerd.

Participatie en openheid: De interne organisatie van de agentschappen dient eveneens de participatie van de belanghebbende partijen en een hoge mate van transparantie te garanderen. In de besluiten tot oprichting van de agentschappen moet worden bepaald dat zij net zoals de instellingen de verplichtingen inzake goed bestuur dienen na te leven.

⁽¹⁾ COM(2001) www.keukenhof.nl428, PB C 287 van 12.10.2001, blz. 1.

⁽²⁾ Voor de “uitvoerende” agentschappen, die met beheerstaken zijn belast - dit wil zeggen dat zij de Commissie bijstaan bij de tenuitvoerlegging van de financiële programma's - is al een kaderregeling goedgekeurd (Verordening (EG) nr. 58/2003 van de Raad van 19.12.2002, PB L 11 van 16.1.2003).

2. RAADPLEGING VAN DE ANDERE INSTELLINGEN EN ANDERE BELANGHEBBENDE PARTIJEN

In december 2002 heeft de Commissie een mededeling aangenomen waarin aan de hand van deze beginselen de bakens voor een toekomstig kader voor Europese regelgevende agentschappen worden uitgezet⁽³⁾. Deze mededeling heeft de instemming van het Parlement⁽⁴⁾ en de Raad⁽⁵⁾ gekregen. Ook de directeurs van de bestaande agentschappen zijn geraadpleegd.

3. KEUZE VAN INSTRUMENT: INTERINSTITUTIONEEL AKKOORD

De Commissie stelt een interinstitutioneel akkoord voor om vanaf het begin de drie instellingen te betrekken bij de vaststelling van de basisvoorwaarden die bij de latere goedkeuring van de besluiten tot oprichting van de sectorale agentschappen moeten worden nageleefd. Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie kan een interinstitutioneel akkoord juridisch bindend zijn voorzover de inhoud ervan uiting geeft aan de wil van de drie instellingen om een verbintenis aan te gaan⁽⁶⁾. De keuze van dit instrument sluit niet uit dat in een tweede fase meer gedetailleerde procedures binnen een kaderregeling worden uitgewerkt.

4. TOEPASSINGSGEBIED

Gezien het uiteenlopend karakter van de taken en structuren van de bestaande agentschappen heeft de Commissie in haar mededeling voorgesteld in de eerste plaats een kaderregeling uit te werken voor de toekomstige Europese regelgevende agentschappen die onder het EG-Verdrag vallen. Het lijkt immers moeilijk of zelfs onmogelijk nu al zowel de toekomstige agentschappen als het hele gamma aan bestaande agentschappen in een enkele kaderregeling op te nemen. Hierdoor zou het goedkeuringsproces aanzienlijk worden vertraagd en de rechtszekerheid in het gedrang komen, in het bijzonder voor de recent opgerichte agentschappen. Om dezelfde reden zal het akkoord in een eerste fase niet worden toegepast op agentschappen die buiten het kader van het EG-Verdrag vallen.

De Raad en het Parlement hebben hun steun betuigd voor deze gefaseerde aanpak. Het Parlement heeft voorts gesteld dat ook met betrekking tot de bestaande agentschappen en de agentschappen van de EU overleg en wijzigingsvoorstellen nodig zijn.

Het interinstitutioneel akkoord bepaalt bijgevolg eveneens dat de instellingen in een tweede fase zullen nagaan hoe het toepassingsgebied van het akkoord kan worden uitgebreid tot de bestaande Europese regelgevende agentschappen en eventueel tot andere agentschappen. Intussen is er geen bezwaar tegen dat bij de eventuele herziening van de basisbesluiten sommige beginselen, regels en procedures van de kaderregeling als uitgangspunt fungeren of zelfs in de herziening worden opgenomen.

⁽³⁾ Mededeling over een kader voor Europese regelgevende agentschappen van 11.12.2002 (COM(2002)718).

⁽⁴⁾ Resolutie van 13.01.2004, P5_TA(2004)0015.

⁽⁵⁾ Conclusies van 28.06.2004, Document 17046/04.

⁽⁶⁾ Arrest van 19.03.1996, Commissie tegen de Raad, zaak C-25/94, Jurispr. I-1469.

5. RECHTSGRONDSLAG

Aangezien een Europees regelgevend agentschap een instrument voor de tenuitvoerlegging van een communautaire beleidslijn vormt, dient het basisbesluit te worden gestoeld op de bepaling van het EG-Verdrag die de specifieke rechtsgrondslag voor dit beleid vormt. Deze aanpak is bij de onlangs opgerichte agentschappen toegepast.

Het akkoord bepaalt evenwel ook dat artikel 308 van het EG-Verdrag bij uitzondering als rechtsgrond kan worden gebruikt.

6. ZETEL VAN DE AGENTSCHAPPEN

De Raad heeft in zijn conclusies verwezen naar de praktijk die alle lidstaten op het niveau van de staatshoofden en regeringsleiders toepassen, maar gesteld dat de keuze van de zetel zo spoedig mogelijk moet plaatsvinden.

Tot nog toe hebben de staatshoofden en regeringsleiders praktisch alle besluiten betreffende de zetels van de agentschappen en bloc om de tien jaar in de marge van de Europese Raad genomen. Deze gebundelde besprekingen hebben een aanzienlijke vertraging veroorzaakt bij de daadwerkelijke oprichting van sommige agentschappen, die voorlopig voor onbepaalde tijd in Brussel zijn gevestigd. Deze praktijk heeft geleid tot een aantal administratieve en materiële problemen in de startfase: problemen bij het aantrekken van personeel, extra kosten en praktische moeilijkheden bij de verhuizing naar een andere plaats, toegangsmoeilijkheden enz.

Voorts is de Commissie evenals het Parlement van oordeel dat de vaststelling van de zetel een essentieel element van het basisbesluit vormt en bijgevolg in dat besluit moet worden opgenomen.

Zonder de lidstaten het recht te willen ontnemen om op het hoogste politieke niveau een besluit over de zetel van het agentschap te nemen, stelt de Commissie dus voor dat dit besluit tijdig wordt genomen om in het basisbesluit te worden geïntegreerd. Zo niet stelt de Commissie voor dat binnen zes maanden een besluit wordt genomen.

7. DEFINITIES EN TAKEN

Bij de vaststelling van een operationele definitie van de regelgevende agentschappen moet met verschillende elementen rekening worden gehouden:

7.1. Het begrip “regelgeving”

Het concept “regelgeving” moet worden onderscheiden van “reglementering” of vaststelling van bindende juridische normen van algemene aard. Regelgeving verloopt inderdaad niet noodzakelijk via de goedkeuring van normatieve besluiten met een reglementerend karakter. Bij regelgeving kan ook gebruik worden gemaakt van andere middelen met een meer aansprekend karakter zoals co-regelgeving, zelfregelgeving, aanbevelingen, adviezen van wetenschappers, netwerken en convergentie van goede praktijken, evaluatie van de toepassing en tenuitvoerlegging van regels enz. Daaruit volgt dat een Europees “regelgevend” agentschap niet noodzakelijk de bevoegdheid heeft om bindende juridische normen vast te stellen.

7.2. Taken van de agentschappen

Overeenkomstig het hierboven omschreven begrip regelgeving kunnen de agentschappen met één of meer van de volgende taken worden belast:

- a. goedkeuring van afzonderlijke besluiten die voor derden juridisch bindende gevolgen inhouden;
- b. directe bijstand aan de Commissie en eventueel, in het belang van de Gemeenschap, aan de lidstaten in de vorm van technische en wetenschappelijke adviezen en/of inspectieverslagen;
- c. opzetten van een netwerk van en organiseren van samenwerking tussen de bevoegde nationale instanties in het belang van de Gemeenschap, met het oog op het verzamelen, uitwisselen en vergelijken van informatie en goede praktijken.

Ieder Europees regelgevend agentschap heeft voorts tot taak objectieve, betrouwbare en makkelijk toegankelijke informatie betreffende zijn werkteerrein te verzamelen, te analyseren en beschikbaar te stellen.

7.3. Uitvoerende bevoegdheden

Door het vervullen van hun taken nemen de agentschappen actief deel aan de uitoefening van de uitvoerende taken op communautair niveau.

Agentschappen die afzonderlijke besluiten goedkeuren, hebben een normatieve uitvoeringsbevoegdheid. Deze bevoegdheid is evenwel beperkt tot de toepassing van de regels van het afgeleid recht op specifieke gevallen, overeenkomstig het institutioneel stelsel en de jurisprudentie van het Hof van Justitie⁽⁷⁾.

De andere taken zouden de agentschappen in staat moeten stellen de nodige ervaring en deskundigheid ter beschikking van de Commissie te stellen opdat zij haar verantwoordelijkheid van communautair uitvoerend orgaan ten volle kan uitoefenen.

7.4. Structurele autonomie

De autonomie van een Europees regelgevend agentschap vormt de garantie voor zijn doeltreffendheid en geloofwaardigheid op lange termijn. Die autonomie moet het agentschap in staat stellen rekening te houden met alle elementen van zijn werkomgeving en zich daarbij zoveel mogelijk te onttrekken aan externe beïnvloeding. Met name bij het verrichten van technische en wetenschappelijke beoordelingen dient een agentschap te beschikken over een aanzienlijke mate van autonomie, niet alleen ten aanzien van de instellingen van de EU maar ook van de lidstaten en het bedrijfsleven.

⁽⁷⁾ Arrest van 13.06.1958, in zaak 9/58, Meroni, Jurispr. 1958, blz. 11; arrest van 14.05.1981 in zaak 98/80, Romano, Jurispr. 1981, blz. 1241.

7.5. Conclusie

Een Europees regelgevend agentschap kan dus worden omschreven als een autonome juridische entiteit die door de wetgever wordt gecreëerd om deel te nemen aan de regelgeving in een sector op Europees niveau en aan de tenuitvoerlegging van een communautair beleidsterrein. Door zijn taken draagt een agentschap bij tot het verbeteren van de tenuitvoerlegging en de toepassing van de regels in de gehele EU. Hierdoor neemt het actief deel aan de uitoefening van de uitvoerende taken op communautair niveau.

8. AUTONOMIE EN CONTROLES

De bepalingen van het interinstitutioneel akkoord berusten op een delicaat evenwicht tussen de noodzaak van autonomie en de noodzaak van controle.

8.1. Autonomie

Deze noodzakelijke autonomie (zie punt 7.4) neemt verschillende vormen aan: toekenning van rechtspersoonlijkheid, begrotingsautonomie, gezamenlijke verantwoordelijkheid en eigen bevoegdheden van de raad van bestuur, onafhankelijkheid van de directeur, van de leden van de wetenschappelijke comités en van de kamers van beroep enz.

8.2. Evaluaties en controles

Deze autonomie gaat gepaard met de uitoefening door de agentschappen en de instellingen van hun respectieve verantwoordelijkheden. De agentschappen, die een autonome verantwoordelijkheid op uitvoerend gebied uitoefenen, moeten daarom direct rekenschap afleggen tegenover de instellingen, de lidstaten en de burgers. Het beginsel van verantwoordingsplicht vereist dus dat de agentschappen niet alleen aan een evaluatie vooraf en achteraf maar ook aan duidelijke controlemechanismen worden onderworpen.

Evaluaties

De Commissie zal ieder voorstel voor de oprichting van een agentschap motiveren aan de hand van een nauwgezette effectbeoordeling. Alle mogelijke alternatieven moeten eerst worden onderzocht: uitvoering van de activiteiten door de Commissie, uitbreiding van de taken van een bestaand agentschap, oprichting van een bureau of een uitvoerend agentschap en/of uitbesteding van afzonderlijke taken.

Na de oprichting van een agentschap verrichten het agentschap en de Commissie regelmatig evaluaties van de activiteiten en de werking. Op grond daarvan kan de Commissie voorstellen het basisbesluit te herzien of eventueel in te trekken.

Controles

De begrotingscontrole, de interne audit, de jaarverslagen van de Rekenkamer, de jaarlijkse kwijting voor de uitvoering van de Gemeenschapsbegroting en de onderzoeken van OLAF maken het mogelijk na te gaan of de middelen van de agentschappen naar behoren zijn aangewend.

De administratieve controle biedt een aantal proceduregaranties voor de bescherming van de belangen van de betrokken partijen en de kwaliteit van de resultaten.

De politieke controle wordt zowel door de wetgevende autoriteit als de Commissie uitgeoefend.

De juridische controle wordt uitgeoefend door het Hof van Justitie (na uitputting van eventuele bestaande rechtsmiddelen – zie punt 9.4).

9. STRUCTUUR

De structuur van de agentschappen moet hen in staat stellen hun taken efficiënt uit te voeren, maar ook het delicate evenwicht tussen autonomie en controle te respecteren.

9.1. Raad van bestuur

De taken van de raad van bestuur zijn de traditionele taken van het programmerings- en toezichtorgaan.

De besprekingen met het Parlement en de Raad op basis van de mededeling hebben geleid tot de vaststelling dat het niet mogelijk is één enkele formule voor de samenstelling van de raden van bestuur te hanteren. Het is evenwel absoluut noodzakelijk dat de beginselen inzake governance worden toegepast:

1. de beginselen van verantwoordingsplicht en coherentie vereisen dat de samenstelling van de raad van bestuur wordt afgestemd op de positie die het agentschap bekleedt binnen de verdeling van de bevoegdheden tussen het communautaire en het nationale uitvoeringsniveau;
2. de beginselen van doeltreffendheid en kostenbesparing vereisen een raad van bestuur met een beperkt aantal leden;
3. de beginselen van participatie en openheid vereisen dat de belanghebbende partijen bij de werkzaamheden worden betrokken.

Pariteit van de uitvoerende organen

De deelname van een agentschap aan de uitoefening van de uitvoerende macht op communautair niveau vereist een paritaire vertegenwoordiging van de twee communautaire componenten van het dagelijks bestuur binnen de raad van bestuur. Deze paritaire vertegenwoordiging beoogt een juist evenwicht tussen het nastreven van de communautaire doelstellingen en de inachtneming van de nationale belangen.

Vertegenwoordiging van de lidstaten

De taken van een agentschap houden niet noodzakelijk in dat alle lidstaten binnen de raad van bestuur worden vertegenwoordigd. Een dergelijke vertegenwoordiging kan evenwel verantwoord zijn indien het agentschap in het belang van de Gemeenschap ook deelneemt aan de uitoefening van de uitvoerende bevoegdheden door de lidstaten. Overeenkomstig artikel 10 van het EG-Verdrag stelt het agentschap de lidstaten aldus in staat de uit het Gemeenschapsrecht voortvloeiende verplichtingen ten uitvoer te leggen.

In dat geval wijst de Raad voor iedere lidstaat een vertegenwoordiger aan. Iedere vertegenwoordiger heeft één stem. Teneinde de pariteit van de uitvoerende organen binnen de raad van bestuur te handhaven komen de instellingen in dat geval overeen een gelijk aantal stemmen aan de door de Raad en de Commissie aangewezen leden toe te kennen.

Parlement

Anderzijds wordt niet overwogen door het Parlement aangewezen leden in de raad van bestuur op te nemen, omdat hierdoor het vermogen van het Parlement tot objectieve externe controle, met name als kwijtingsautoriteit, op de helling zou komen te staan.

Deelname van de belanghebbende partijen

Om een hoge mate van transparantie te garanderen kunnen de belanghebbende partijen als lid zonder stemrecht aan de besprekingen van de raad van bestuur deelnemen.

9.2. Dagelijks bestuur

Teneinde het agentschap doeltreffender te laten werken kan een dagelijks bestuur met beperkte personeelsformatie worden opgericht wanneer de raad van bestuur gezien zijn omvang niet in staat is zijn taken doeltreffend uit te voeren. De delegatie van taken naar het dagelijks bestuur wordt in die gevallen nauwkeurig omschreven in het basisbesluit.

9.3. Directeur

Met het oog op de doeltreffendheid en onafhankelijkheid van het agentschap bij zijn dagelijks beheer en zijn activiteiten neemt de directeur de volledige verantwoordelijkheid voor de operationele taken van het agentschap op zich en treedt hij op als juridisch vertegenwoordiger van het agentschap.

Zoals eerder gezegd, weerspiegelt de samenstelling van de raad van bestuur de specifieke plaats van het agentschap binnen de verdeling van de bevoegdheden over het communautair uitvoerend orgaan en de nationale uitvoerende organen. Binnen dat kader kan één enkele procedure voor de benoeming van de directeur worden toegepast: de raad van bestuur benoemt de directeur aan de hand van een door de Commissie voorgestelde lijst van kandidaten.

De door de raad van bestuur gekozen kandidaat kan vóór zijn benoeming worden uitgenodigd op een hoorzitting van de bevoegde commissie van het Parlement.

9.4. Andere organen

Teneinde het agentschap in staat te stellen zijn taken doeltreffend te vervullen kunnen andere organen noodzakelijk zijn zoals één of meer coördinatieorganen, één of meer comités van wetenschappers en/of deskundigen en één of meer kamers van beroep.

Ontwerp

INTERINSTITUTIONEEL AKKOORD

betreffende een kader voor Europese regelgevende agentschappen

HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE EN DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gezien het Witboek van de Commissie van 25 juli 2001 over Europese governance⁸ en de mededeling van de Commissie van 11 december 2002 betreffende een kader voor Europese regelgevende agentschappen⁹,

Gezien de resolutie van het Europees Parlement van 13 januari 2004¹⁰ en de conclusies van de Raad van 28 juni 2004¹¹,

Overwegende hetgeen volgt :

- (1) Overeenkomstig het Witboek over Europese governance dragen de Europese regelgevende agentschappen bij tot de tenuitvoerlegging en toepassing van de communautaire regelgeving. De oprichting, werking en controle van die agentschappen is dus van groot politiek en institutioneel belang.
- (2) Bij gebrek aan een overkoepelend kader leidt het grote aantal benamingen, taken, structuren en controlemechanismen van deze agentschappen tot een gebrekkige transparantie en tot onduidelijkheid en rechtsonzekerheid. Er is dus behoefte aan een sterkere transparantie en samenhang om te voorkomen dat de wetgevende macht steeds meer agentschappen met een heterogeen karakter opricht, ten nadele van de eenheid van de uitvoerende macht.
- (3) Het kader zou in een eerste fase moeten gelden voor de toekomstige initiatieven voor de oprichting van Europese regelgevende agentschappen in het kader van het EG-Verdrag, en de samenhang tussen die agentschappen moeten bevorderen. In een tweede fase verbinden de instellingen zich ertoe na te gaan hoe het kader kan worden uitgebreid tot Europese regelgevende agentschappen die eerder overeenkomstig het EG-Verdrag zijn opgericht en eventueel tot andere agentschappen.
- (4) Het kader dient de in het Witboek voorgestelde beginselen inzake governance te respecteren : openheid, betrokkenheid, verantwoordelijkheid, doeltreffendheid en coherentie. De doelstellingen openheid en betrokkenheid impliceren de toepassing van de in artikel 255 van het EG-Verdrag genoemde voorwaarden voor de toegang van de

⁸ COM(2001) 428, PB C 287 van 12.10.2001, blz. 1.

⁹ COM(2002) 718.

¹⁰ Doc. P5_TA(2004)0015.

¹¹ Doc. 17046/04.

burger tot de documenten van deze agentschappen en een vertegenwoordiging van de betrokken partijen binnen die agentschappen. De doelstelling doeltreffendheid vereist het vereenvoudigen van de besluitvormingsprocedures, het verlagen van de kosten en het verlenen van een autonome handelingsbevoegdheid aan de agentschappen. Deze autonomie gaat gepaard met de uitoefening van duidelijk omschreven verantwoordelijkheden door de agentschappen, onder naleving van het eenheidskarakter van de uitvoerende macht. De doelstelling verantwoordelijkheid impliceert bijgevolg het creëren van een eenvoudig en doeltreffend controlesysteem. Coherentie vereist een duidelijke afbakening van de bevoegdheden tussen instellingen en agentschappen, en tussen agentschappen onderling, teneinde een geïntegreerde aanpak te garanderen.

- (5) Ieder voorstel voor de oprichting van een Europees regelgevend agentschap dient gepaard te gaan met een rigoureuze effectenbeoordeling die niet alleen de toepassing van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid maar ook een zo volledig mogelijke evaluatie vooraf omvat.
- (6) Er wordt onderstreept dat in dit akkoord gemeenschappelijke minimumbeginselen, -regels en -procedures worden vastgesteld die moeten worden nageleefd in ieder besluit tot oprichting van een Europees regelgevend agentschap, zonder daarbij vooruit te lopen op eventueel vereiste aanvullingen voor iedere situatie afzonderlijk, rekening houdend met de doelstellingen, verantwoordelijkheden en specifieke taken van ieder agentschap,

KEUREN ONDERSTAAND AKKOORD GOED :

1. DOEL

Dit akkoord heeft tot doel een horizontaal kader te creëren voor de oprichting, de structuur, de werking, de evaluatie en de controle van Europese regelgevende agentschappen.

Het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Commissie van de Europese Gemeenschappen komen overeen om bij de goedkeuring van wetgevende besluiten tot oprichting van Europese regelgevende agentschappen (hierna “basisbesluiten” genoemd) de in dit akkoord vastgestelde beginselen, regels en procedures na te leven.

2. TOEPASSINGSGEBIED

De drie instellingen komen overeen dat dit akkoord van toepassing is op de Europese regelgevende agentschappen die na de inwerkingtreding van het akkoord worden voorgesteld.

De instellingen zijn het erover eens dat dit akkoord geldt voor alle Europese regelgevende agentschappen die overeenkomstig het EG-Verdrag zullen worden opgericht.

De drie instellingen verbinden zich ertoe zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van dit akkoord te onderzoeken hoe het akkoord kan worden uitgebreid tot Europese regelgevende agentschappen die al eerder overeenkomstig het EG-Verdrag zijn opgericht en eventueel tot andere agentschappen, onverminderd de geleidelijke aanpassing daarvan in het kader van de in de basisbesluiten vastgestelde herzieningen.

3. DEFINITIE

Voor de toepassing van dit akkoord wordt onder Europees regelgevend agentschap (hierna “agentschap” genoemd) verstaan: iedere autonome juridische entiteit die door de wetgevende macht is vastgesteld om in een bepaalde sector deel te nemen aan de regelgeving op Europees niveau en de tenuitvoerlegging van een communautair beleid.

Een agentschap wordt belast met een openbare-dienstverleningstaak. Het draagt bij tot een verbeterde tenuitvoerlegging en toepassing van de communautaire regels in de gehele Europese Unie.

Deze definitie omvat niet de zogenoemde “uitvoerende agentschappen”, die de Commissie heeft opgericht om onder haar toezicht en verantwoordelijkheid bepaalde taken te verrichten die uitsluitend verband houden met het beheer van communautaire programma’s. De uitvoerende agentschappen vallen onder Verordening (EG) nr. 58/2003 van de Raad van 19 december 2002¹², waarin hun rechtspositie is omschreven (de kaderverordening).

4. TAKEN

Een agentschap kan met een of meer van onderstaande taken worden belast :

- a) communautaire normen op specifieke situaties toepassen. Daartoe beschikt het agentschap over de bevoegdheid om afzonderlijke besluiten goed te keuren die voor derden juridisch bindende gevolgen inhouden ;
- b) directe bijstand bieden aan de Commissie en eventueel, in het belang van de Gemeenschap, aan de lidstaten, in de vorm van technische en wetenschappelijke adviezen en/of van inspectieverslagen ;
- c) opzetten van een netwerk van en organiseren van samenwerking tussen de bevoegde nationale instanties in het belang van de Gemeenschap, met het oog op het verzamelen, uitwisselen en vergelijken van informatie en goede praktijken.

Ieder agentschap heeft voorts tot taak objectieve, betrouwbare en makkelijk toegankelijke informatie over zijn werkterrein te verzamelen, te analyseren en beschikbaar te stellen. Het basisbesluit bepaalt de aard en de bestemming van de informatie.

5. UITVOERENDE BEVOEGDHEDEN

Door het vervullen van zijn taken neemt een agentschap actief deel aan de uitoefening van de uitvoerende taken op communautair niveau.

- (1) Voor de uitoefening van de in punt 4 a) bedoelde taken oefent een agentschap een directe uitvoerende verantwoordelijkheid uit binnen de grenzen van de bevoegdheden die door het afgeleid recht aan het agentschap worden toegekend en onder naleving van de regels van het EG-Verdrag.

¹² PB L 11 van 16.1.2003, blz. 1.

Meer in het bijzonder mag een agentschap daarbij niet de volgende taken op zich nemen :

- a) goedkeuring van algemene regelgevende maatregelen ;
- b) beslissingsbevoegdheid aanvaarden op terreinen waarop het als scheidsrechter moet optreden in conflicten tussen openbare belangen of een politiek oordeel moet uitspreken ;
- c) verantwoordelijkheden aanvaarden waarvoor het EG-Verdrag een directe beslissingsbevoegdheid aan de Commissie verleent.

Iedere delegatie door de wetgevende macht moet beperkt blijven tot bevoegdheden die nauwgezet zijn omschreven en strikt kunnen worden gecontroleerd.

- (2) Bij de uitoefening van de in de punten 4 b) en 4 c) bedoelde taken verstrekken de agentschappen de Commissie de nodige deskundigheid om haar in staat te stellen haar taken als communautair uitvoerend orgaan uit te voeren.

6. RECHTSPOSITIE

Ieder agentschap heeft een rechtspersoonlijkheid. Het geniet in alle lidstaten de ruimste rechtsbevoegdheid die in de nationale wetgeving aan rechtspersonen is toegekend. Het kan met name roerende en onroerende goederen verwerven of vervreemden en in rechte optreden. Het wordt daartoe vertegenwoordigd door de directeur.

I. OPRICHTING

7. EFFECTBEOORDELING

De Commissie verbindt zich ertoe ieder voorstel voor de oprichting van een agentschap te motiveren aan de hand van een effectbeoordeling die niet alleen een toepassing van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid maar ook een zo volledig mogelijke evaluatie vooraf omvat. In deze effectbeoordeling zal onder meer met de volgende factoren rekening worden gehouden:

- a) problematiek en behoeften op korte of lange termijn;
- b) toegevoegde waarde van de communautaire maatregelen;
- c) mogelijke alternatieven voor de oprichting van een Europees regelgevend agentschap zoals de uitvoering van de geplande werkzaamheden door de Commissie, uitbreiding van de taken van een bestaand agentschap, oprichting van een bureau, oprichting van een uitvoerend agentschap en/of uitbesteding van specifieke taken;
- d) doelstellingen op algemeen, specifiek en operationeel niveau en vereiste indicatoren voor de evaluatie daarvan;
- e) alle onopzettelijke gevolgen en eventuele wederzijdse concessies;
- f) taakverdeling;
- g) eventuele resultaten qua expertise, zichtbaarheid, transparantie, flexibiliteit en reactievermogen, coherentie, geloofwaardigheid en doeltreffendheid van de maatregelen;

- h) kosten in verband met controle, coördinatie en effect op de menselijke hulpbronnen en andere huishoudelijke uitgaven;
- i) lessen getrokken uit eerdere soortgelijke projecten;
- j) op te richten systeem voor toezicht en periodieke evaluatie.

De Commissie neemt de conclusies uit haar effectbeoordeling op in de toelichting bij haar voorstel.

Het Europees Parlement en de Raad verbinden zich ertoe voor de goedkeuring van belangrijke wijzigingen van het voorstel van de Commissie een voorafgaande evaluatie te laten uitvoeren.

8. RECHTSGRONDSLAG

De drie instellingen komen overeen dat het basisbesluit stoelt op de bepaling van het EG-Verdrag die de rechtsgrond van het betrokken beleid vormt.

De instellingen komen overeen dat artikel 308 van het EG-Verdrag slechts als rechtsgrondslag zal worden toegepast wanneer geen enkele andere bepaling van het EG-Verdrag de uitoefening van de communautaire bevoegdheden mogelijk maakt.

9. DOELSTELLINGEN EN MANDAAT

De drie instellingen zorgen ervoor dat de doelstellingen en het mandaat van de agentschappen duidelijk en nauwkeurig zijn en in overeenstemming met de algemene politieke oogmerken van de Europese Unie en de strategische doelstellingen van de Commissie.

10. ZETEL

De drie instellingen erkennen dat de zetel een van de fundamentele elementen van een agentschap vormt. Met het oog op doeltreffendheid en transparantie zou de zetel bij de goedkeuring van het basisbesluit bekend moeten zijn. De drie instellingen komen overeen dat een bepaling betreffende de zetel in dat besluit wordt opgenomen. Indien de zetel bij de goedkeuring van het basisbesluit niet bekend is, dient binnen zes maanden een besluit daarover te worden genomen.

II. STRUCTUUR EN WERKING

Het optreden van de instellingen met betrekking tot de structuur en de werking van een agentschap dient in het bijzonder de neerslag te vormen van hun rol binnen het institutionele stelsel van de Europese Unie.

STRUCTUUR

11. RAAD VAN BESTUUR

11.1. Taken van de raad van bestuur

De raad van bestuur ziet erop toe dat een agentschap de taken uitvoert waarmee het krachtens het basisbesluit is belast. De raad is het programmerings- en toezichtorgaan van het agentschap. De raad van bestuur is meer in het bijzonder belast met de volgende taken :

- a) benoeming en zo nodig ontslag van de directeur van het agentschap en de leden van bepaalde organen van het agentschap, overeenkomstig de procedures van punt 13.2 en punt 14;
- b) uitoefening van het disciplinaire gezag ten aanzien van de directeur ;
- c) goedkeuring van het jaarlijks werkprogramma van het agentschap op basis van een door de directeur ingediend ontwerp en na advies van de Commissie, overeenkomstig punt 20;
- d) jaarlijkse opstelling van een raming van de uitgaven en inkomsten van het agentschap en indiening daarvan bij de Commissie;
- e) vaststelling, na afloop van de jaarlijkse begrotingsprocedure, van de definitieve begroting van het agentschap en de personeelsformatie overeenkomstig punt 28.2 ;
- f) goedkeuring van het jaarverslag van het agentschap overeenkomstig punt 21 en indiening van dat verslag bij de instellingen en de lidstaten;
- g) goedkeuring van het huishoudelijk reglement van het agentschap op basis van een door de directeur ingediend ontwerp en na advies van de Commissie ;
- h) vaststelling van de financiële voorschriften betreffende het agentschap aan de hand van een door de directeur ingediend ontwerp en na advies van de Commissie, overeenkomstig punt 28.1;
- i) vaststelling van de uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie¹³, overeenkomstig punt 16.6.

11.2. Samenstelling en benoeming van de raad van bestuur

- (1) De drie instellingen komen overeen dat de raden van bestuur niet volgens een enkele formule kunnen worden samengesteld.

De drie instellingen verbinden zich er evenwel toe de omvang van de raad van bestuur te beperken teneinde de besluitvorming doeltreffend te houden en de huishoudelijke uitgaven zoveel mogelijk te beperken.

- (2) De instellingen erkennen voorts dat de deelname van een agentschap aan uitvoerende taken op communautair niveau een paritaire vertegenwoordiging vereist van de twee communautaire componenten van het dagelijks bestuur binnen de raad van bestuur.

¹³ PB L 145 van 31.05.2001, blz. 43.

Dat betekent dat de Commissie en de Raad een beperkt en even groot aantal leden in de raad van bestuur dienen aan te wijzen.

- (3) De taken van een agentschap houden niet in dat alle lidstaten in de raad van bestuur moeten zetelen, tenzij het agentschap in het belang van de Gemeenschap eveneens betrokken is bij de uitoefening van de uitvoerende bevoegdheden door de lidstaten in het kader van het desbetreffende beleid. In die gevallen ondersteunt het agentschap de lidstaten bij de naleving van de verplichtingen die uit het EG-Verdrag of het afgeleid recht voortvloeien, overeenkomstig artikel 10 van het EG-Verdrag.

Onder die omstandigheden wijst de Raad een vertegenwoordiger van iedere lidstaat aan. Elk van deze vertegenwoordigers heeft een stem. Teneinde de pariteit van de uitvoerende leden van de raad van bestuur te vrijwaren, komen de instellingen overeen evenveel stemmen aan de door de Raad en de Commissie aangewezen leden toe te kennen.

- (4) Met het oog op transparantie komen de instellingen overeen dat de Commissie eveneens vertegenwoordigers van de belanghebbende partijen als lid van de raad van bestuur aanwijst. Die vertegenwoordigers hebben geen stemrecht. De betrokken sectoren zijn duidelijk omschreven in het basisbesluit.
- (5) Alle leden van de raad van bestuur worden benoemd op basis van hun ervaring in de betrokken sector. De Commissie en de Raad zien erop toe dat vrouwen en mannen gelijk vertegenwoordigd zijn in de raad van bestuur. De leden worden benoemd voor vijf jaar en die termijn kan eenmaal worden verlengd.
- (6) Overeenkomstig de herzieningsprocedure van punt 27.2 onderzoeken de instellingen periodiek of de samenstelling van de raad van bestuur in overeenstemming is met de werking en de doelstellingen van het agentschap en de ontwikkeling van zijn bevoegdheden en taken.

12. DAGELIJKS BESTUUR

Wanneer de raad van bestuur gezien zijn omvang zijn taken niet doeltreffend kan vervullen, kan een dagelijks bestuur worden opgericht. In dat geval komt de raad van bestuur slechts eenmaal per jaar bijeen, onverminderd de mogelijkheid van een extra buitengewone vergadering.

Het dagelijks bestuur wordt belast met de voorbereiding en de follow-up van de bijeenkomsten van de raad van bestuur, zonder afbreuk te doen aan de in punt 13.1 bedoelde taken van de directeur.

Het dagelijks bestuur bestaat uit een even groot aantal vertegenwoordigers van de Raad en de Commissie. De door de Commissie aangewezen vertegenwoordigers van de belanghebbende partijen zijn eveneens lid van het dagelijks bestuur maar hebben geen stemrecht. Het dagelijks bestuur omvat ten hoogste acht leden.

13. DIRECTEUR

Teneinde de onafhankelijkheid van het dagelijks beheer en de activiteiten van een agentschap te garanderen dient de directeur volledig verantwoordelijk te zijn voor de operationele taken van het agentschap.

13.1. Taken van de directeur

De directeur is meer in het bijzonder belast met de volgende taken:

- a) opstelling van het jaarlijks werkprogramma, de ontwerp-vooruitzichten van inkomsten en uitgaven van het agentschap, het huishoudelijk reglement van het agentschap en van de raad van bestuur, de financiële regeling en de besprekingen van de raad van bestuur;
- b) deelname aan de bijeenkomsten van de raad van bestuur zonder stemrecht ;
- c) tenuitvoerlegging van het jaarlijks werkprogramma van het agentschap en behandeling van verzoeken om bijstand van de Commissie ;
- d) uitoefening van de taken van ordonnateur, overeenkomstig de artikelen 33 tot en met 42 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie van 23 december 2002 houdende de financiële kaderregeling van de organen bedoeld in artikel 185 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het financieel reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen¹⁴;
- e) uitvoering van de begroting van het agentschap ;
- f) vaststelling van een doeltreffend toezichtstelsysteem waardoor de in punt 27.1 bedoelde regelmatige evaluaties kunnen worden verricht en opstelling aan de hand daarvan, van een ontwerpjaarverslag van het agentschap;
- g) indiening van dat verslag bij het Europees Parlement ;
- h) afwikkeling van alle personeelsvraagstukken en in het bijzonder uitoefening van de in punt 23.2 vastgestelde bevoegdheden ;
- i) vaststelling van het organisatieschema van het agentschap en indiening daarvan bij de raad van bestuur met het oog op goedkeuring ;
- j) nemen van alle andere nodige maatregelen voor de goede werking van het agentschap overeenkomstig het basisbesluit ;
- k) het agentschap vertegenwoordigen overeenkomstig punt 29.1, onder meer in het Europees Parlement en de Raad.

13.2. Benoeming en ontslag van de directeur

- (1) De directeur wordt door de raad van bestuur benoemd aan de hand van een door de Commissie voorgestelde lijst van kandidaten. Vóór zijn benoeming kan de door de raad van bestuur gekozen kandidaat worden verzocht een verklaring tegenover de bevoegde commissie(s) van het Europees Parlement af te leggen en de vragen van de commissieleden te beantwoorden.
- (2) De directeur wordt benoemd op basis van zijn merites en zijn capaciteiten inzake bestuur en beheer, alsmede zijn deskundigheid en ervaring op het betrokken gebied. De ambtstermijn van de directeur is in principe vijf jaar. Op voorstel van de

¹⁴ PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72.

Commissie en na een beoordeling kan het ambt van de directeur eenmaal worden verlengd voor een periode die niet langer is dan de eerste ambtstermijn.

Bij haar evaluatie beoordeelt de Commissie met name de volgende elementen :

- a) de resultaten aan het eind van de eerste ambtstermijn en de wijze waarop ze zijn verkregen ;
 - b) de taken en behoeften van het agentschap in de komende jaren.
- (3) Aan de hand van een voorstel van de Commissie kan de raad van bestuur de directeur vóór het verstrijken van zijn ambtstermijn uit zijn ambt onttrekken.

14. OVERIGE ORGANEN

14.1. Organen voor coördinatie tussen de bevoegde nationale instanties

Een agentschap dat is belast met het coördineren of creëren van een netwerk van bevoegde nationale instanties (taak bedoeld in punt 4 c)) moet beschikken over een of meer coördinatieorganen bestaande uit vertegenwoordigers van die instanties.

14.2. Comités van wetenschappers en/of experts

Een agentschap dat technische en wetenschappelijke adviezen aan de Commissie en eventueel aan de lidstaten verstrekt (taak bedoeld in punt 4 b)) moet beschikken over een of meer comités van wetenschappers en/of deskundigen.

De leden van de wetenschappelijke comités moeten onafhankelijke wetenschappers zijn die door de raad van bestuur worden benoemd op basis van een open sollicitatieprocedure. De leden van de comités van deskundigen worden door de raad van bestuur benoemd op basis van een duidelijke en transparante procedure als vastgesteld in het basisbesluit.

14.3. Kamers van beroep

Een agentschap dat afzonderlijke besluiten goedkeurt die tot klachten van derden kunnen leiden (taak bedoeld in punt 4 a)) moet beschikken over een of meer kamers van beroep die moeten nagaan of het agentschap de tenuitvoerleggingsvoorschriften correct heeft toegepast, binnen de grenzen van zijn taken en verantwoordelijkheden.

De leden van de kamers van beroep worden door de raad van bestuur benoemd aan de hand van een lijst van kandidaten die de Commissie voor een periode van vijf jaar voorstelt.

WERKING

15. OPENBAAR BELANG EN ONAFHANKELIJKHEID

De leden van de raad van bestuur, de directeur, de leden van de organen voor coördinatie tussen de bevoegde nationale instanties, van de wetenschappelijke comités en van de kamers van beroep verbinden zich ertoe te handelen in het openbaar belang.

De directeur, de leden van de wetenschappelijke comités en de leden van de kamers van beroep verbinden zich er voorts toe onafhankelijk van iedere externe beïnvloeding te handelen. Daartoe leggen zij jaarlijks schriftelijk een verbintenisverklaring en een verklaring omtrent hun belangen voor.

16. TRANSPARANTIE

- (1) Ieder agentschap zorgt ervoor dat zijn activiteiten aan hoge transparantienormen beantwoorden en met name aan onderstaande bepalingen voldoen.
- (2) Het agentschap publiceert onverwijld :
 - a) zijn huishoudelijk reglement en het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur ;
 - b) zijn jaarverslag.
- (3) De raad van bestuur kan op voorstel van de directeur vertegenwoordigers van de belanghebbende partijen machtigen om waar passend als waarnemer deel te nemen aan de besprekingen van de organen van het agentschap.
- (4) Onverminderd punt 6 maakt een agentschap vertrouwelijke informatie die het ontvangt en waarvoor een vertrouwelijke behandeling is gevraagd en gemotiveerd niet bekend aan derden.

De leden van de raad van bestuur, de directeur, de leden van de organen voor coördinatie tussen bevoegde nationale instanties, van de wetenschappelijke comités en van de kamers van beroep zijn gebonden door de in artikel 287 van het EG-Verdrag vastgestelde geheimhoudingsplicht.

- (5) De informatie die een agentschap overeenkomstig zijn basisbesluit verzamelt valt onder Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens¹⁵.
- (6) Verordening (EG) nr. 1049/2001 heeft betrekking op de toegang tot documenten van de agentschappen.

De raad van bestuur stelt de uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1049/2001 vast binnen zes maanden na het oprichten van het agentschap.

17. TALENREGELING

De raad van bestuur stelt de interne talenregeling van het agentschap vast.

¹⁵ PB L 8 van 12.01.2001, blz. 1.

De bepalingen van Verordening nr. 1 van de Raad van 15 april 1958 tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap¹⁶ zijn van toepassing op het externe taalgebruik.

De vertaalwerkzaamheden die voor de werking van de agentschappen nodig zijn, worden uitgevoerd door het vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie.

18. VERPLICHTINGEN INZAKE GOED BESTUUR

Het basisbesluit dient te garanderen dat de agentschappen de beginselen en regels inzake een goed overheidsbestuur respecteren zoals het recht van de betrokken ondernemers te worden gehoord, de verplichting tot verantwoording van de besluiten, het taalgebruik, de toegang tot documenten, de bescherming van persoonsgegevens en van het vertrouwelijk karakter van zakelijke informatie, de regels van een goed financieel beheer, fraudebestrijding en de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschappen.

19. INKOMSTEN VAN DE AGENTSCHAPPEN

Een agentschap kan worden gefinancierd door:

- a) een subsidie ten laste van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen (hierna “Gemeenschapssubsidie” genoemd) en/of
- b) vergoedingen en heffingen die ondernemers voor geleverde diensten betalen. Het basisbesluit preciseert de desbetreffende dienstverrichtingen.

In bepaalde gevallen wanneer een agentschap directe bijstand aan de lidstaten verleent, kan ook een bijdrage van de lidstaten worden overwogen. Bovendien kan het basisbesluit overeenkomstig punt 24 voorzien in een bijdrage van derde landen die aan de werkzaamheden van de agentschappen deelnemen. Deze bijdragen komen bovenop de in punt a) en/of b) bedoelde inkomsten.

“Zelffinancierende” agentschappen zijn agentschappen die geen communautaire subsidie ontvangen.

20. JAARLIJKS WERKPROGRAMMA

- (1) Het jaarlijks werkprogramma dient in overeenstemming te zijn met de doelstellingen, het mandaat en de taken van het agentschap als omschreven in het basisbesluit.

De instellingen bevelen aan dat de presentatie van het jaarlijks werkprogramma wordt gesteund op de methodiek die de Commissie heeft ontwikkeld in het kader van het activiteitsgestuurd management (ABM).

- (2) Het jaarlijks werkprogramma wordt door de raad van bestuur goedgekeurd op basis van een ontwerp dat door de directeur wordt ingediend en na advies van de Commissie.

¹⁶ PB 17 van 06.10.1958, blz. 385.

De instellingen komen overeen dat de juridische draagwijdte van het advies van de Commissie over het jaarlijks werkprogramma evenredig moet zijn met de mate waarin een agentschap aan de uitoefening van de uitvoerende taken deelneemt.

Voor wat betreft agentschappen die directe bijstand aan de Commissie verlenen, moet de Commissie kunnen nagaan of het jaarlijks werkprogramma in overeenstemming is met haar uitvoerende taken. Indien de Commissie het niet eens is met het jaarlijks werkprogramma, wordt het door de raad van bestuur opnieuw onderzocht en met eventuele wijzigingen goedgekeurd volgens een versterkte meerderheid die in het basisbesluit moet worden omschreven.

21. JAARVERSLAG

In het jaarverslag wordt de tenuitvoerlegging van het jaarlijks werkprogramma door het agentschap beschreven.

Het verslag bevat een overzicht van de activiteiten van het agentschap en een evaluatie van hun resultaten getoetst aan de doelstellingen en het tijdschema, de risico's van de uitgevoerde maatregelen, de middelenbesteding en de algemene werking van het agentschap.

Het verslag wordt door de directeur van het agentschap opgesteld en door de raad van bestuur goedgekeurd.

22. VOORRECHTEN EN IMMUNITEITEN

Het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen van 8 april 1965¹⁷ is van toepassing op het personeel van het agentschap.

23. PERSONEEL

- (1) Het statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen, de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen en de regels die de instellingen van de Europese Gemeenschappen gezamenlijk hebben goedgekeurd met het oog op de toepassing van dat statuut en die regeling, zijn van toepassing op het personeel van het agentschap. De raad van bestuur stelt in overleg met de Commissie de nodige uitvoeringsbepalingen vast overeenkomstig artikel 110 van het statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen. De raad van bestuur kan bepalingen goedkeuren waardoor uit de lidstaten gedetacheerde nationale deskundigen voor het agentschap kunnen werken.
- (2) Het agentschap oefent ten aanzien van zijn personeel de bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag uit.

¹⁷ Protocol bij de Verdragen tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen, PB L 152 van 13.07.1967, blz. 13.

24. DEELNAME VAN DERDE LANDEN

Een agentschap staat open voor de deelname van derde landen die met de Europese Gemeenschap overeenkomsten hebben gesloten betreffende de overname en de toepassing door die landen van het Gemeenschapsrecht op het door het basisbesluit bestreken terrein. In het kader van die overeenkomsten worden regelingen uitgewerkt die met name de aard van en de procedures voor de deelname van die landen aan de werkzaamheden van een agentschap specificeren, met inbegrip van bepalingen betreffende de deelname aan bepaalde interne organen, de financiële bijdragen en de inzet van personeel. In deze overeenkomsten mag evenwel niet worden bepaald dat de vertegenwoordigers van die landen met stemrecht in de raad van bestuur zetelen, en in ieder geval moet het statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling van toepassing op de andere personeelsleden worden nageleefd.

25. SAMENWERKING MET ANDERE AGENTSCHAPPEN

Een agentschap kan in het kader van overeenkomsten met andere agentschappen samenwerken op de onder het basisbesluit vallende gebieden, teneinde doublures te vermijden en synergie tot stand te brengen.

26. INTERNATIONALE WERKZAAMHEDEN

- (1) Indien het nuttig is dat een agentschap in het licht van zijn taakomschrijving internationale activiteiten uitvoert, kan het basisbesluit (voor sommige of alle taken) voorzien in samenwerking met de bevoegde instanties van derde landen en met internationale organisaties met soortgelijke taken, op basis van werkafspraken met voornoemde instanties en organisaties.
- (2) Deze werkafspraken dienen in overeenstemming te zijn met het Gemeenschapsrecht en worden door de raad van bestuur na advies van de Commissie goedgekeurd op basis van een door de directeur ingediend ontwerp. Indien de Commissie het niet eens is met deze afspraken, worden zij door de raad van bestuur opnieuw onderzocht en met eventuele wijzigingen goedgekeurd volgens een versterkte meerderheid die in het basisbesluit moet worden omschreven.

III. EVALUATIES EN CONTROLES

27. EVALUATIES EN HERZIENING

27.1. Evaluatie door het agentschap

Overeenkomstig artikel 25, lid 4, van de financiële kaderregeling (EG, Euratom) nr. 2343/2002 verricht het agentschap regelmatig evaluaties vooraf en achteraf van zijn programma's of acties die aanzienlijke uitgaven met zich brengen. De resultaten van die evaluaties worden medegedeeld aan de raad van bestuur.

Het agentschap neemt alle passende maatregelen om eventuele problemen op te lossen.

27.2. Evaluatie door de Commissie en herziening

De Commissie verbindt zich ertoe een periodieke evaluatie te verrichten van de tenuitvoerlegging van het basisbesluit, de resultaten van het agentschap en zijn werkmethodes in het licht van de doelstellingen, het mandaat en de taken die in het basisbesluit zijn vastgesteld en de indicatoren die in de evaluatie vooraf en in het jaarlijks werkprogramma van het agentschap zijn vastgesteld.

Na uitvoering van deze evaluatie dient de Commissie eventueel een voorstel in tot herziening van het basisbesluit. Indien de Commissie constateert dat het voortbestaan van het agentschap niet langer verantwoord is in het licht van de doelstellingen, kan zij voorstellen het desbetreffende besluit in te trekken.

Het Europees Parlement en de Raad onderzoeken op basis van het voorstel van de Commissie of het wenselijk is het basisbesluit te wijzigen of in te trekken.

28. BEGROTINGS- EN FINANCIËLE CONTROLES, AUDITS EN FRAUDEBESTRIJDING

28.1. Financiële regelingen

Een agentschap moet zijn financiële regeling goedkeuren.

Indien een agentschap een Gemeenschapssubsidie ontvangt, is artikel 185, lid 1, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het financieel reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen¹⁸ van toepassing. De financiële regeling van het agentschap zal in dat geval in overeenstemming moeten zijn met de financiële kaderregeling (EG, Euratom) nr. 2343/2002. De financiële regeling kan slechts van die kaderregeling afwijken indien de specifieke eisen inzake de werking van de regeling zulks noodzakelijk maken en de Commissie van tevoren haar toestemming heeft verleend.

Indien een agentschap zelffinancierend is, wordt de financiële regeling ervan gebaseerd op bovengenoemde financiële regelingen, met inachtneming van de eigen aard van het agentschap.

28.2. Begroting

Voor agentschappen die een Gemeenschapssubsidie ontvangen, stelt de begrotingsautoriteit jaarlijks in het kader van de begrotingsprocedure krachtens artikel 46, lid 3, sub d), van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 houdende het financieel reglement een personeelsformatie van het statutaire personeel vast. De begrotingsautoriteit verleent eveneens machtiging voor de kredieten uit hoofde van de subsidie voor het agentschap.

De raad van bestuur stelt jaarlijks voor alle agentschappen de definitieve begroting en de personeelsformatie vast.

¹⁸ PB L 248 van 16.09.2002, blz.1.

28.3. Boekhoudregels

Een agentschap past krachtens artikel 185, lid 4, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 houdende het financieel reglement de boekhoudregels toe die door de rekenplichtige van de Commissie overeenkomstig de procedure van artikel 133 van die verordening zijn vastgesteld, teneinde de consolidatie van zijn rekeningen met die van de Commissie mogelijk te maken.

28.4. Audits

Krachtens artikel 185, lid 3, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 houdende het financieel reglement oefent de intern controleur van de Commissie ten aanzien van agentschappen die een Gemeenschapssubsidie ontvangen, dezelfde bevoegdheden uit als die welke hem met betrekking tot de Commissie zijn toegekend.

28.5. Externe controle en kwijting

Overeenkomstig artikel 248 van het EG-Verdrag onderzoekt de Rekenkamer de rekeningen van agentschappen die een Gemeenschapssubsidie ontvangen.

Krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 houdende het financieel reglement wordt de kwijting voor de uitvoering van de begroting van agentschappen die een Gemeenschapssubsidie ontvangen, jaarlijks door het Europees Parlement op aanbeveling van de Raad verleend.

Indien het agentschap zelffinancierend is, wordt de kwijting door de raad van bestuur van het agentschap aan de directeur verleend. De raad van bestuur informeert vervolgens het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de Rekenkamer over zijn besluit tot kwijting.

De directeur stelt alles in het werk om gevolg te geven aan de opmerkingen bij het besluit tot kwijting.

28.6. Fraudebestrijding en bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschappen

Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees bureau voor fraudebestrijding (OLAF)¹⁹ is met het oog op de bestrijding van fraude, corruptie en andere onwettige activiteiten volledig van toepassing op het agentschap.

Het basisbesluit bepaalt dat het agentschap bij zijn oprichting toetreedt tot het interinstitutioneel akkoord van 25 mei 1999 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende de interne onderzoeken verricht door OLAF²⁰. De raad van bestuur geeft een formeel karakter aan deze toetreding en keurt de nodige bepalingen goed om het voeren van interne onderzoeken door OLAF te vergemakkelijken.

¹⁹ PB L 136 van 31.05.1999, blz. 1.

²⁰ PB L 136 van 31.05.1999, blz. 15.

29. POLITIEKE CONTROLES

29.1. Europees Parlement en Raad

Onverminderd bovengenoemde controles en met name de begrotings- en kwijtingsprocedure kunnen het Europees Parlement of de Raad op ieder ogenblik verzoeken om een onderhoud met de directeur over een onderwerp in verband met de activiteiten van een agentschap, en meer in het bijzonder bij de publicatie van het jaarverslag van het agentschap.

29.2. Commissie

De Commissie oefent haar controle uit via haar prerogatieven :

- (1) De Commissie maakt gebruik van haar initiatiefrecht door eventueel voor te stellen het basisbesluit overeenkomstig punt 27.2 te herzien of in te trekken.

Voorts stelt de Commissie jaarlijks aan de begrotingsautoriteit het bedrag van de subsidie voor het agentschap voor en de personeelsformatie die zij voor het agentschap nodig acht, aan de hand van de raming van de uitgaven en inkomsten die de raad van bestuur overeenkomstig punt 11.1.d) heeft opgesteld.

- (2) De Commissie oefent haar uitvoerende bevoegdheden uit via :
 - a) haar vertegenwoordigers in de raad van bestuur ;
 - b) de opstelling van een lijst van kandidaten voor de benoeming van de directeur en van de leden van de kamers van beroep, overeenkomstig de punten 13.2.(1) en 14.3 ;
 - c) haar voorstel om het mandaat van de directeur te verlengen in het licht van zijn beoordeling overeenkomstig punt 13.2.(2);
 - d) haar adviezen over het jaarlijks werkprogramma overeenkomstig punt 20 .2, over het huishoudelijk reglement overeenkomstig punt 11.1.(g) en over eventuele werkafspraken, overeenkomstig punt 26.2, met de bevoegde instanties van derde landen en/of internationale organisaties met soortgelijke taken.

30. ADMINISTRATIEVE CONTROLES

In overeenstemming met artikel 43 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie komen de instellingen overeen dat een agentschap overeenkomstig artikel 195 van het EG-Verdrag aan de administratieve controle van de Europese ombudsman wordt onderworpen.

31. JUSTITIËLE CONTROLES

Bij het Hof van Justitie kan een eis worden ingediend tot annulatie van de besluiten van een agentschap die juridisch bindende gevolgen ten aanzien van derden inhouden, een beroep wegens nalaten of een eis tot vergoeding van de schade die een agentschap in het kader van zijn werkzaamheden heeft veroorzaakt.

Eisen tot annulatie van de besluiten die in het kader van de in punt 4 a) genoemde taken zijn aangenomen, kunnen pas na uitputting van de in punt 14.3 genoemde interne rechtsmiddelen van de agentschappen aan het Hof van Justitie worden voorgelegd.

IV. INWERKINGTREDING, TENUITVOERLEGGING EN TOEZICHT

32. INWERKINGTREDING

Dit akkoord treedt in werking op de dag volgende op die van zijn bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Het is van toepassing op ieder voorstel tot oprichting van een Europees regelgevend agentschap dat vanaf de datum van inwerkingtreding van het akkoord wordt ingediend.

33. TENUITVOERLEGGING EN TOEZICHT

De drie instellingen verbinden zich ertoe alle nodige maatregelen te treffen voor de coördinatie en inachtneming van dit akkoord door hun respectieve diensten.

De technische groep op hoog niveau voor interinstitutionele samenwerking is bevoegd voor het toezicht op de tenuitvoerlegging van dit akkoord.

Voor het Europees Parlement *Voor de Raad*

Voor de Commissie

De Voorzitter

De Voorzitter

De Voorzitter